

Markedsudvikling 2008 for skadesforsikringselskaber

1. Konklusioner

I et år præget af finansiell krise har de danske skadesforsikringselskaber klaret sig relativt godt. Den forsikringstekniske del af driften har i det store hele været upåvirket af krisen. Enkelte skadesforsikringselskaber har dog haft store tab på især investeringsvirksomheden. Der er først og fremmest tale om selskaber med en høj andel af aktier og særligt risikobehæftede produkter blandt investeringsaktiverne.

Branchens robusthed målt gennem solvensdækningen er stort set uændret i forhold til 2007. Andelen af selskaber med negativt resultat og lav solvensdækning er vokset, men udgør fortsat under 1 pct. af markedet.

- Samlet har branchen haft et fald i årets resultat på 8,2 mia. kr. til -1,1 mia. kr. Faldet skyldes først og fremmest faldende investeringsafkast.
- Det forsikringstekniske resultat faldt med 21,7 pct., men ligger over gennemsnittet for de seneste fem år.
- Combined ratio steg med 2,4 point til 92,7.
- Investeringsafkastet faldt samlet set med 132 pct., dog er der stor spredning mellem de enkelte selskabers investeringsafkast.
- Egenkapitalforrentningen var -1,7 pct. hvilket er den laveste forrentning de seneste 5 år.
- Ultimo 2008 var alle selskaber i grønt lys.

2. Hovedtendenser i årsregnskaberne

Årets resultat efter skat for de direkte tegnende skadesforsikringselskaber under ét blev et underskud på 1,1 mia. kr. i 2008, jf. tabel 2.1. Dermed faldt årets resultat med 8,2 mia. kr. i forhold til 2007.

2.1 Resultatopgørelse og balance

Tabel 2.1: Uddrag af resultatopgørelser og balancer 2004-2008

Mio.kr.	2004	2005	2006	2007	2008	Vækst p.a. pct.	
						2004-2008	2007-2008
Resultatposter							
Bruttopræmier	40.839	42.911	44.565	52.819	53.130	6,8	0,6
Afgivne genforsikringspræmier	-4.341	-4.285	-3.124	-3.427	-3.497	-5,3	2,0
Præmieindtægter f.e.r.	35.950	37.674	40.777	48.505	49.119	8,1	1,3
Erstatningsudgifter f.e.r.	26.178	27.935	27.401	34.239	36.058	8,3	5,3
Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r.	7.426	6.545	7.317	8.674	8.881	4,6	2,4
Forsikringsteknik resultat	2.523	3.412	6.628	6.636	5.196	19,8	-21,7
Investeringsafkast	3.868	6.390	7.839	5.754	-1.834	*	-131,9
Årets resultat efter skat	5.314	6.897	10.122	7.103	-1.089	*	-115,3
Balanceposter							
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter	52.975	62.555	63.083	76.248	74.980	9,1	-1,7
Egenkapital	30.928	38.832	44.992	46.886	40.777	7,2	-13,0
Aktiver i alt	98.096	111.607	121.658	137.256	132.093	7,7	-3,8

Anm.: Forsikringselskabet Danica indgår ikke i denne tabel jf. appendiks 2. Reassuranceselskaber er ikke medregnet i regnskabstallene. F.e.r. betyder "for egen regning", dvs. efter fradrag af reassuranceandel, der afdækker en del af den forsikringsmæssige risiko. Regnskabstallene er baseret på indberetninger fra de institutter, der var på markedet i de enkelte år i 5-årsperioden. Nye regnskabsregler trådte i kraft 1. januar 2005, hvilket betyder, at tallene for 2005-2008 ikke alle er direkte sammenlignelige med tallene for 2004.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Hovedårsagen til det dårlige resultat er et kraftigt faldende investeringsafkast. Således faldt investeringsafkastet med 7,6 mia. kr. i forhold til 2007, svarende til et fald på 132 pct. Men også resultatet af den primære

drift, målt gennem det forsikringstekniske resultat, er faldet. Det forsikringstekniske resultat blev 5,2 mia. kr. i 2008, hvilket svarer til et fald på 21,7 pct. i forhold til 2007.

Væksten i forretningsomfanget, målt gennem bruttopræmierne, bremsede op i 2008. Stigningen i bruttopræmier fra 2007 til 2008 var på 0,6 pct., mens den gennemsnitlige årlige stigning de seneste fem år er 6,8 pct. Den beskedne stigning skyldes primært nettoafgangen af selskaber under tilsyn i 2008, jf. appendiks 5. Til gengæld steg de afgivne genforsikringspræmier fra 2007 til 2008 med 2,0 pct. og dermed stoppede de seneste års faldende tendens inden for genforsikring.

De direkte tegnende forsikringssselskabers samlede aktiver var ved udgangen af 2008 godt 132 mia. kr. Dermed er aktivmassen blevet formindsket med 5,2 mia. kr. i forhold til 2007, svarende til et fald på 3,8 pct., hvilket primært kan tilskrives nettoafgangen af selskaber i 2008. På passivside er den største del af faldet sket i egenkapitalen, der var 40,8 mia. kr. ved udgangen af 2008. Det svarer til et fald på 13,0 pct. i forhold til 2007.

Bruttoerstatningsprocenten steg i 2008 med 3,9 pct. point til 74,6, jf. tabel 2.2. Dette kombineret med en stort set uændret bruttoomkostningsprocent medførte, at combined ratio steg med 2,4 pct. point til 92,7. Stigningen i combined ratio er et udtryk for, at erstatningsudgifter og omkostninger er vokset relativt mere end bruttopræmieindtægterne. Set over de seneste 5 år opnår 2008 en midterplacering hvad angår combined ratio.

Forrentningen af egenkapitalen i 2008 var -1,7 pct. Dermed er forrentningen faldet med over 17 pct. point i forhold til 2007. Forrentningen af egenkapitalen har ikke tidligere de seneste 5 år været under 15 pct.

I afsnit 5 fokuseres der på udviklingen i selskabernes combined ratio og egenkapitalforrentning.

Solvensdækningen er et udtryk for det antal gange selskabernes basiskapital er større end minimumskravene. Fra 2007 til 2008 er der sket et lille fald i solvensdækningen på 0,1 til 3,8. Selskabernes solvensforhold gennemgås nærmere i afsnit 4.3

Tabel 2.2: Nøgletal 2004-2008, vægtede gennemsnit

	2004	2005	2006	2007	2008
Bruttoerstatningsprocent	75,2	81,1	65,8	70,7	74,6
Bruttoomkostningsprocent	17,5	17,3	17,5	17,5	17,6
Combined ratio	94,7	93,5	87,1	90,3	92,7
Egenkapitalforrentning i procent	17,1	19,8	24,9	15,4	-1,7
Solvensdækning	3,9	4,7	4,1	3,9	3,8

Anm.: Forsikringssselskabet Danica indgår ikke i denne tabel jf. appendiks 2. Reassuranceselskaber er ikke medregnet. Nøgletallene er beregnet som vægtede gennemsnit af de nøgletal, som de enkelte selskaber har indberettet til Finanstilsynet. Beregningerne er for hele 5-års-perioden baseret på de selskaber, der var på markedet i det pågældende år. Vægtene afspejler det enkelte selskabs tyngde inden for de pågældende nøgletal i det pågældende år. Som følge af ændrede regnskabsregler 2005 er det ikke obligatorisk for virksomhederne at indberette nøgletallene for årene før 2005. Der er derfor forskel på, hvor stor en andel af markedet der indgår i nøgletalsberegningerne for 2004 i forhold til 2005-2008.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

3. Markedsbeskrivelse

3.1 Internationalisering

Der er i de seneste år blevet mindre direkte sammenhæng mellem udviklingen på det danske forsikringsmarked og udviklingen i de danske forsikringssselskaber. Det skyldes, at forsikringssselskaberne i stigende omfang internationaliseres, jf. tabel 3.1. Den store forøgelse af bruttopræmieindtægterne fra udenlandske filialer fra 2006 til 2007 skyldes Trygfs filialisering af det norske selskab Vesta Forsikring.

Tabel 3.1: Danske forsikringselskabers bruttopræmieindtægter fra andre EU-lande, eller lande der har gennemført 3. skadesforsikringsdirektiv

Mio. kr.	Fra filialer	Fra tjenesteydelsesforretning	I alt
2006	578	616	1.194
2007	7.265	694	7.959
2008	8.931	692	9.623

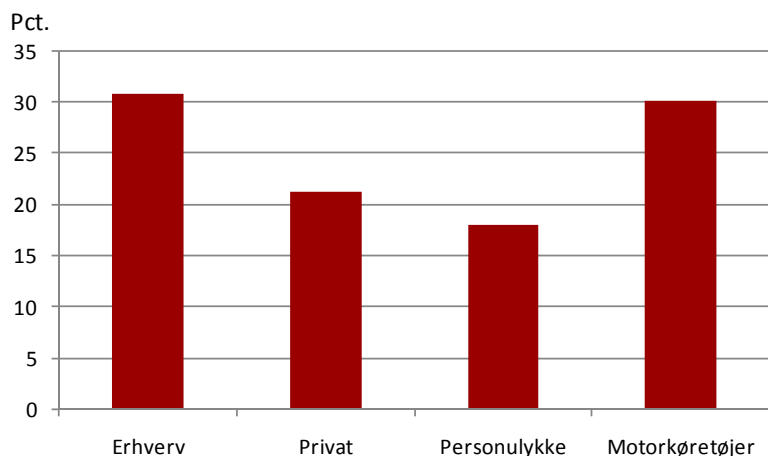
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

I alt modtog de danske forsikringselskaber 9,6 mia. kr. i bruttopræmieindtægter fra udlandet i 2008, en stigning på 20,9 pct. i forhold til 2007.

3.2 Præmier og erstatninger fordelt på hovedområder og brancher

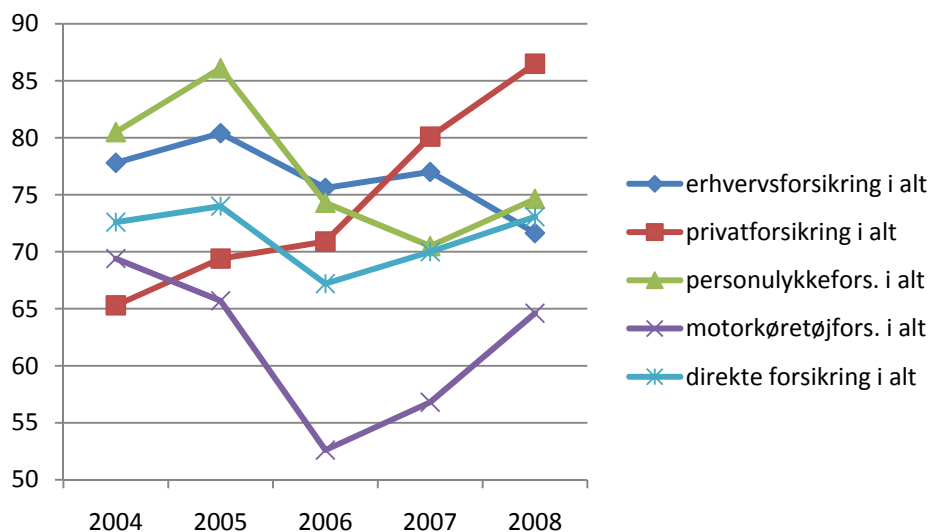
Målt på bruttopræmieindtægter er hovedbranchen erhvervsforsikring den største med en andel på 31 pct. af de samlede direkte bruttopræmieindtægter, jf. figur 3.1. I forhold til 2007 er personulykkesforsikrings andel af de samlede bruttopræmieindtægter faldet med 3 pct. point, hvilket skyldes, at International Health Insurance er blevet filialiseret af BUPA og dermed ikke længere indberetter til Finanstilsynet. Det relative størrelsesforhold mellem de øvrige 3 hovedbrancher er stort set uændret i forhold til 2007.

Figur 3.1: Fordeling af præmier på hovedbrancher

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Figur 3.2: Erstatningsprocenter for egen regning, fordelt på hovedbrancher, 2004-2008

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Alle hovedbrancher på nær erhvervsforsikring har oplevet stigende erstatningsprocenter i 2008. Den største stigning i erstatningsprocenten er sket inden for motorkøretøjsforsikring, der er steget med knap 8 pct. point til 64,6 pct. Dette område har dog fortsat den laveste erstatningsprocent blandt hovedbrancherne. Samlet set er erstatningsprocenten for direkte forsikring for egen regning steget med 3,1 pct. point i forhold til 2008, jf. tabel 3.2.

Tabel 3.2: Erstatningsprocenter f.e.r. fordelt på brancher, 2008

Mio.kr. og procent	Præmieindtægter	Erstatningsudgifter	Erstatningsprocent	Erstatningsprocent 2007
Arbejdsskedeforsikring	4.782	3.092	64,7	82,9
Bygningsforsikring	3.822	3.243	84,8	84,9
Løsoreforsikring m.v.	2.698	2.053	76,1	77,8
Erhvervsansvarsforsikring	1.617	863	53,4	53,0
Sø- og transportforsikring	1.389	1.024	73,7	61,9
Luftfartsforsikring	5	4	69,5	84,6
Anden erhvervsforsikring	683	465	68,0	71,8
I alt erhvervsforsikring	14.995	10.743	71,6	77,0
Familieforsikring	3.652	3.061	83,8	74,7
Grundejerforsikring	4.687	4.277	91,3	88,0
Fritidshusforsikring	623	490	78,7	64,1
Ejerskifteforsikring	390	475	122,0	114,2
Anden privatforsikring	977	630	64,5	58,2
I alt privatforsikring	10.328	8.933	86,5	80,1
Sundhedsforsikring	736	774	105,1	91,8
Enkelt ulykkes- og sygeforsikring	7.512	5.542	73,8	70,0
Erhvervsudygtighedsforsikring	484	202	41,7	50,2
I alt personulykkesforsikring	8.732	6.517	74,6	70,5
Ansvar	6.117	3.704	60,5	52,9
Kasko	8.545	5.770	67,5	59,7
I alt motorkøretøjsforsikring	14.663	9.473	64,6	56,8
Kredit- og kauforsikring	118	14	12,1	-7,2
Turistassistanceforsikring	396	291	73,4	75,1
Retshjælpsforsikring	20	15	76,1	72,3
I alt direkte forsikring	49.252	35.987	73,1	70,0

Anm.: Bemærk at tabel 2.2 angiver den samlede bruttoerstatningsprocent, mens tabel 3.2 angiver erstatningsprocenten for egen regning. Reassuranceselskabernes direkte forretning er til forskel for tabel 2.2 medregnet i tabel 3.2.

Denne forretning begrænser sig til enkelte reassuranceselskabers aktiviteter på arbejdsskadesforsikring, bygningsforsikring, sø- og transportforsikring samt kredit- og kauforsikring.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Det samlede fald i erstatningsprocenten for erhvervsforsikring dækker over forskelligt rettede tendenser blandt de enkelte forsikringstyper. Den primære årsag til faldet er et fald på over 18 pct. point i erstatningsprocenten for arbejdsskedeforsikring. Dette fald kan først og fremmest henføres til afløbsgevinster¹.

Stigningen i erstatningsprocenten for privatforsikringer skyldes, at præmieindtægterne for samtlige undergrupper er steget mindre end erstatningsudgifterne. Således er erstatningsprocenten for alle typer af privat forsikring stigende fra 2007 til 2008. De stigende erstatninger skyldes bl.a. stigende udgifter til storskader og skadeinflation (stigende løn og materialepriser), jf. store danske forsikringsselskabers årsrapporter. De seneste fem år er erstatningsprocenten for privatforsikringer steget markant. I 2004 var erstatningsprocenten for privatforsikring således 60,7.

¹ Afløbsresultatet måler resultatet af afviklingen af erstatningshensættelserne: Har erstatningshensættelserne været for store, opnås en afløbsgevinst, mens for små hensættelser medfører et afløbstab.

Stigning i personulykkesforsikring skyldes især stigende erstatningsudgifter inden for enkelt ulykkes- og sygeforsikring.

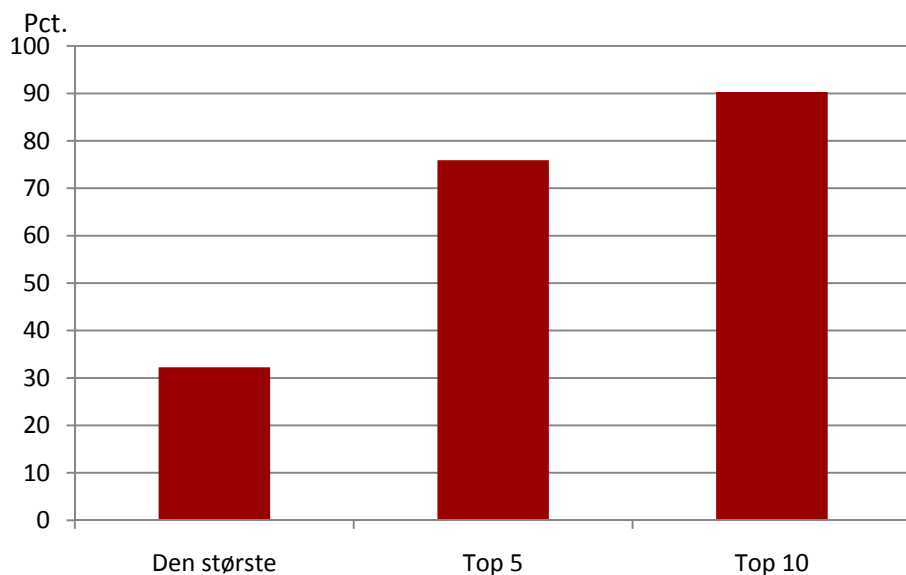
Inden for motorkøretøjsforsikring har der været en relativt større stigning i erstatningsudgifterne i forhold til præmieindtægterne, hvilket har resulteret i øgede erstatningsprocenter. Erstatningsprocenten er dog holdt nede af en relativt stor afløbsgevinst på ansvarsforsikringer.

3.3 Koncentration

I dette afsnit er selskaberne aggregeret på koncernniveau. Reassuranceselskabernes direkte forsikring er medregnet. Alle koncerner markeret med (k) er en sammenslutning af flere danske selskaber, der indberetter separat til Finanstilsynet.

De fem største koncerner tegner sig i 2008 for 75,9 pct. af bruttopræmierne, jf. figur 3.3. Det svarer til en stigning på 3,4 pct. point i forhold til 2007 og vidner om en konsolidering i skadesforsikringsbranchen.

Figur 3.3: Koncentration målt på bruttopræmier, direkte forretning i 2008

Anm.: Bruttopræmier er afgrænset til bruttopræmier af den direkte forsikringsdrift.

Reassuranceselskabers direkte forretning er medregnet i opgørelsen. I det største danske selskab, Tryg, indgår en væsentlig andel præmier fra udenlandske markeder, primært Norge. Figuren illustrerer således ikke størrelsesforholdene på det danske marked, men forholdet mellem koncernerne.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Størrelsesforholdene mellem koncernerne ændres ikke markant hvis der måles ud fra samlede aktiver, jf. tabel 3.3.

Tabel 3.3: De 5 største udbydere i 2008 – opgjort på bruttopræmier og samlede aktiver

Pct.	Bruttopræmier, andel	Samlede aktiver, andel
Tryg (k)	32,3	29,4
Topdanmark (k)	16,0	17,5
Codan (k)	14,6	12,7
Alm_brand (k)	8,8	8,3
Sygeforsikringen "Danmark"	4,2	
Gjensidige (k)		7,0
De 5 største i alt	75,9	74,9

Anm.: Bruttopræmier er afgrænset til bruttopræmier af den direkte forsikringsdrift. Reassuranceselskabers direkte forretning er medregnet i opgørelsen. Forsikringsselskabet Danica indgår ikke i beregningerne af samlede aktiver, jf. appendiks 2. I det største danske selskab, Tryg, indgår en væsentlig andel præmier fra udenlandsk markeder, primært Norge. Figuren illustrerer således ikke størrelsesforholdene på det danske marked, men forholdet mellem koncernerne.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

3.4 Selskabsstørrelse og markedssegmentering

Opdeles selskaberne efter størrelse målt på bruttopræmier, er der stor forskel på, hvor mange af forsikringsbrancherne i tabel 3.2 selskaberne udbyder forsikring inden for, jf. tabel 3.4.

Tabel 3.4: Gns. antal brancher fordelt på selskabsstørrelse

Bruttopræmier, 2008	Antal selskaber	Gns. antal brancher pr. selskab
Over 4 mia. kr.	4	17,3
Mellem 1 og 4 mia. kr.	6	9,8
Mellem 100 mio. og 1 mia. kr.	29	7,1
Under 100 mio. kr.	65	2,8

Anm.: De såkaldte personforsikringsselskaber er udeladt ovenfor.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Der er således en klar tendens til, at de mindre selskaber opererer inden for få brancher, mens de største tilbyder forsikringer inden for de fleste af de i alt 20 delbrancher. Af de 65 mindste selskaber opererer 39 kun inden for en enkelt branche, først og fremmest inden for sø- og transportforsikring samt løsøre og brandforsikring.

Inden for især sø- og transportforsikring, luftfartsforsikring, samt ejerskifteforsikring udgør andelen af bruttopræmieindtægter hos de mindste selskaber en betydelig del af de samlede bruttopræmier, jf. tabel 3.5.

Tabel 3.5: Procentvis fordeling af bruttopræmier på delbrancher og selskabsstørrelse

Pct.	Over 4 mia. kr.	Mellem 1 og 4 mia. kr.	Mellem 100 mio. og 1 mia. kr.	Under 100 mio. kr.
Arbejdsskadeforsikring	66,4	3,4	29,2	1,0
Bygningsforsikring	73,3	10,2	12,9	3,7
Løsøreforsikring m.v.	81,8	5,5	10,7	2,0
Erhvervsansvarsforsikring	80,8	3,9	14,4	1,0
Sø- og transportforsikring	90,0	0,7	0,9	8,4
Luftfartsforsikring	0,7	0,0	0,0	99,3
Anden erhvervsforsikring	60,1	2,0	32,7	5,2
Familieforsikring	56,7	28,4	12,6	2,3
Grundejerforsikring	66,7	20,7	9,8	2,7
Fritidshusforsikring	71,1	20,5	6,5	1,8
Ejerskifteforsikring	58,6	27,1	6,3	7,9
Anden privatforsikring	63,7	10,3	25,0	1,0
Sundhedsforsikring	56,3	0,0	43,7	0,0
Enkelt ulykkes- og sygeforsikring	42,9	43,7	12,1	1,3
Erhvervsudygtighedsforsikring	53,1	0,0	46,9	0,0
Ansvar	69,9	17,0	11,1	2,1
Kasko	68,2	18,2	10,8	2,7
Kredit- og kautionsforsikring	27,1	0,0	72,9	0,0
Turistassistanceforsikring	92,4	7,4	0,2	0,0
Retshjælpsforsikring	96,4	0,0	3,6	0,0
I alt direkte forsikring	65,5	17,9	14,3	2,3

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

3.5 Genforsikringsselskaber

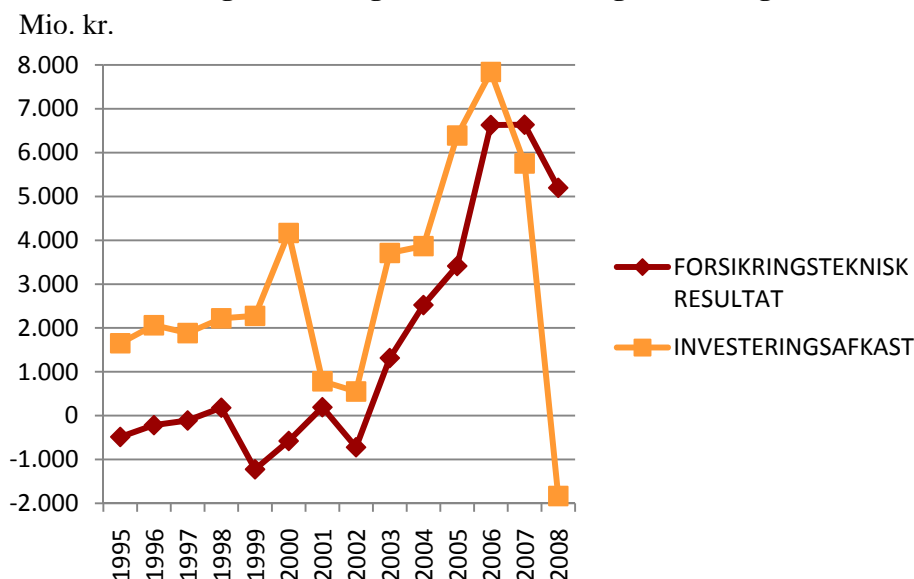
Blandt de 113 skadesforsikringsselskaber under dansk tilsyn er 12 i denne artikel defineret som genforsikringsselskaber, heraf er hovedparten såkaldte captives². Et selskab betegnes i denne artikel som genforsikringsselskab, når selskabets indirekte bruttopræmier de seneste 5 år udgør mere end 50 pct. af selskabets samlede bruttopræmier de seneste 5 år. Genforsikringsselskabernes samlede bruttopræmieindtægter udgør 0,3 mia. kr. i 2008, svarende til 0,6 pct. af de samlede bruttopræmier. Dermed er genforsikringsselskabernes andel af det samlede marked faldet med 1,4 pct. point i forhold til 2007, hvilket primært skyldes at Swiss Re har lukket sit danske datterselskab.

4 Risici

Skadesforsikringsselskabernes forretning kan opdeles i forsikringsmæssige og investeringsmæssige aktiviteter. Den forsikringsmæssige drift er selskabernes kerneaktivitet, mens investeringsresultatet primært stammer fra forvaltningen af præmierne indtil erstatningerne udbetales. Investeringsafkastet var i 2008 det laveste i perioden 1995-2008, jf. figur 4.1.

² Captives er forsikringsselskaber, der ejes af selskaber eller koncerner og udelukkende har til formål at forsikre selskabets eller koncernens risici.

Figur 4.1: Udvikling i forsikringsteknisk resultat og investeringsafkast

Anm.: Forsikringsselskabet Danica indgår ikke i beregningerne, jf. appendiks 2.
Reassuranceselskaber er ikke medregnet i regnskabstallene. For 1995- 2004 er "investeringsresultat" opført under "investeringsafkast".

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

I et år præget af krise på de finansielle markeder er det bemærkelsesværdigt, at størstedelen af de danske forsikringsselskaber målt på bruttopræmierne har opnået positive resultater af såvel forsikringsforretningen som investeringsafkastet, jf. tabel 4.1.

Tabel 4.1: Forsikringsteknisk resultat og investeringsafkast

Antal selskaber <i>Pct. af bruttopræmier</i>		Forsikringsteknisk resultat	
		Positivt	Negativt
Investeringsafkast	Positivt	40	16
		63	2
	Negativt	30	26
		29	6

Anm.: Antallet af selskaber i tabellen er 112, da Forsikringsselskabet af 1. juni 2007 ikke havde indberettet regnskab på opgørelsestidpunktet, jf. appendiks 1.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

40 selskaber der svarer til 63 pct. af branchens samlede bruttopræmier havde i 2008 et positivt afkast af både forsikringsforretning og investeringsafkast. Den næststørste gruppe udgøres af selskaber, der har haft overskud på forsikringsdriften, men et negativt investeringsafkast. Denne gruppe består af 30 selskaber svarende til 29 pct. af branchens samlede bruttopræmier. Af disse har 23 selskaber svarende til 28 pct. af branchens samlede bruttopræmier haft et negativt resultat efter skat. Det er fortrinsvis de mindre selskaber, der har oplevet underskud på den forsikringsmæssige drift. Således har 42 selskaber haft et negativt forsikringsmæssigt resultat, men disse selskaber svarer kun til 8 pct. af branchen målt på bruttopræmierne. Af disse har 30 selskaber svarende til 6 pct. af branchens samlede bruttopræmier haft et negativt resultat efter skat. Dette er et tegn på, at den danske forsikringsvirksomhed som helhed er forblevet en sund forretning i 2008.

Der er forskellige risici forbundet med henholdsvis de forsikringsmæssige og de investeringsmæssige aktiviteter, disse gennemgås nedenfor.

4.1 Forsikringsmæssige risici

Forsikringselskaberne kan vælge at genforsikre dele af de forsikringsmæssige risici, de påtager sig gennem forsikringskontrakterne. Der er stor forskel på, i hvilke brancher skadesforsikringselskaberne genforsikrer deres risiko, jf. tabel 4.2.

Tabel 4.2: Genforsikringens andel af bruttopræmier, 2008

Pct.	2004	2005	2006	2007	2008
Arbejdsskadeforsikring	8,7	3,8	3,1	2,2	2,2
Bygningsforsikring	19,0	24,8	19,4	20,9	19,2
Løsøreforsikring m.v.	22,0	21,7	23,2	21,4	20,1
Erhvervsansvarsforsikring	15,2	11,9	12,2	11,8	8,5
Sø- og transportforsikring	36,5	24,8	20,1	22,4	19,3
Luftfartsforsikring	95,4	96,0	94,5	91,0	*-341,0
Anden erhvervsforsikring	23,9	19,7	17,8	16,2	18,7
I alt erhvervsforsikring	24,2	22,2	19,7	16,5	13,4
Familieforsikring	3,4	3,0	2,5	2,4	2,6
Grundejerforsikring	7,3	8,3	6,9	6,3	5,5
Fritidshusforsikring	5,4	5,6	4,5	3,5	3,3
Ejerskifteforsikring	6,9	9,7	1,9	1,4	0,6
Anden privatforsikring	5,9	6,3	9,2	10,0	6,3
I alt privatforsikring	5,5	6,0	5,1	4,9	4,3
Sundhedsforsikring	8,4	5,6	1,3	1,3	0,1
Enkelt ulykkes- og sygeforsikring	11,7	13,5	1,4	1,2	1,7
Erhvervsudygtighedsforsikring	18,6	20,0	0,1	0,0	0,0
I alt personulykkesforsikring	11,8	13,2	1,4	1,1	1,5
Ansvar	3,7	2,9	2,7	2,4	2,7
Kasko	2,6	1,9	2,0	1,9	2,1
I alt motorkøretøjsforsikring	3,1	2,3	2,3	2,1	2,3
Kredit- og kautionforsikring	72,4	67,4	70,1	67,1	43,9
Turistassistanceforsikring	0,0	0,0	0,0	0,4	0,3
Retshjælpsforsikring	6,7	0,1	0,1	0,1	0,4
I alt direkte forsikring	13,1	12,3	9,1	7,6	6,4

Anm: *Den negative andel skyldes, at selskaber har opsagt genforsikringsaftaler og derfor fået tilbagebetalt resterende præmier for genforsikringerne. Omfanget af de danske selskabers luftfartsforsikringer er reduceret til 5 mio. kr. i præmieindtægter i 2008, jf. tabel 3.2.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Genforsikringsandelen er generelt højere for erhvervsforsikringer end for øvrige forsikringer. I gennemsnit har erhvervsforsikringerne en genforsikringsandel på 13,4 pct. af bruttopræmierne. Det svarer til et fald på 3,1 pct. point i forhold til 2007. Genforsikringsandelen er faldet for alle undergrupper af erhvervsforsikring på nær gruppen anden erhvervsforsikring.

Der er sket en markant reduktion af genforsikringsandelen i samtlige brancher de seneste fem år. Dette betyder ikke nødvendigvis, at selskaberne i realiteten har påtaget sig fuldt ud tilsvarende større forsikringsmæssige risici, idet genforsikringen i de seneste år blevet koncentreret på specifikke brancher ud fra princippet om kalkuleret risiko. Faldet i genforsikringsandelen af den samlede direkte forsikring fra 2007 til 2008 skyldes desuden først og fremmest, at Swiss Re's danske datterselskab er ophørt pr. 1/1 2008. Udregnes genforsikringsandelen for direkte forsikring i 2007 uden Swiss Re, er andelen således 6,6 pct. Dermed er det reelle fald i selskabernes genforsikringsandel beskedent fra 2007 til 2008. Til sammenligning viser tabel 2.1 en lille stigning i genforsikringsandelen fra 2007 til 2008. De forskelligt rettede resultater i tabel 2.1 og tabel 4.2 skyldes afgrænsningen af selskaber, der indgår i tabellerne, jf. anmærkningen til tabel 2.1 samt appendiks 1.

Tabel 4.3: Genforsikring og selskabsstørrelse

	Pct.	Små	Store
2004		19,4	8,3
2005		19,0	7,0
2006		12,6	6,3
2007		10,0	6,1
2008		8,1	5,5

Anm.: I store selskaber indgår Tryg, Topdanmark, Codan og Alm. Brand.

De resterende selskaber udgør gruppen af små selskaber.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

De store selskaber har været ledende i reduktionen af genforsikringsandelen, jf. tabel 4.3. Mellem 2005 og 2006 er der dog sket en væsentlig reduktion i de mindre selskabers genforsikringsandel. Forskellen mellem de store og de små selskabers genforsikringsandel er i 2008 den laveste i de seneste fem år.

Forskellen i genforsikringsandelen mellem store og små selskaber skyldes først og fremmest, at det primært er mindre selskaber, der opererer inden for de genforsikringstunge brancher, jf. en sammenligning af tabel 3.5 og tabel 4.2.

4.1.1 Katastrofer

Blandt de største forsikringsmæssige risici som skadesforsikringselskaberne påtager sig, er risikoen for naturkatastrofer. En væsentlig del af erstatningsudbetalingerne opvejes dog af den genforsikringsdækning, som selskaberne modtager i forbindelse med katastroferne.

Stormen den 3/12 1999 medførte de største skader forårsaget af en enkelt storm de seneste 50 år. I alt medførte stormen skader for 13,1 mia. kroner. Flere faktorer spiller ind, når det skal vurderes, hvor store skader en storm svarende til 1999-stormen vil medføre i dag, herunder udviklingen af præmierne siden 1999 samt genforsikringsandelen. Endvidere afhænger skadesomfanget af, hvilke områder stormen rammer.

Erstatningsudgifterne ved en storm skal sættes i forhold til selskabernes resultat og kapitalforhold målt ved basiskapitalen. I forhold til 2007 står selskaberne både svækket på resultat- og kapitalsiden. Det dårlige investeringsafkast, jf. tabel 2.1, kombineret med en basiskapital på 33,6 mia. kr. mod 38 mia. kr. i 2007 betyder, at selskabernes evne til at klare fremtidige storme alt andet lige er blevet forringet i 2008. Faldet i basiskapital skal dog også ses i lyset af, at nogle selskaber har forladt markedet under dansk tilsyn, jf. appendiks 5.

Store enkeltstorme indtræffer langt fra hvert år, jf. tabel 4.4, der viser en opgørelse over storme, der har været store nok til at blive registreret enkeltvis af Finanstilsynet.

Tabel 4.4: Store enkeltstorme siden 1990

	Skade i mio. kr.	Bruttoerstatninger pr. skade i kr.
1990	385	5.039
1990	195	4.333
1991	123	4.607
1993	407	4.196
1999	13.100	34.026
2000	300	7.500
2002	135	6.750
2005	4.200	17.192

Blandt andre store, forsikringsmæssige risici er risikoen for terrorangreb. De forsikringsmæssige omkostninger der knytter sig til terrorangreb kan i ekstreme tilfælde have meget store konsekvenser for forsikringsbranchen, hvorfor der den 3. juni 2008 er vedtaget et lovforslag om håndtering af alvorlige terrorangreb, jf. faktaboks 1.

Faktaboks 1: Terrorforsikring

Loven om en terrorforsikringsordning på skadesforsikringsområdet blev vedtaget 3. juni 2008. Loven indebar bl.a. at forsikringsbranchen skulle oprette en juridisk enhed til administration af præmiebetaling til staten og skadesudbetalinger i tilfælde af en dækningsberettiget terrorbegivenhed. Denne enhed er nu etableret.

Ordningen omfatter forsikringer, der dækker nukleare, biologiske, kemiske og radioaktive terrorrisici på bygninger og løsøre, herunder driftstab, samt på jernbanekøretøjer, motorkøretøjer og skibe.

Ordningen er inddelt i to lag. Første lag er et selvbehold (selvrisiko) for branchen, nemlig en grænse for hvornår genforsikringsgarantien træder i kraft. Selvbeholdet fastlægges årligt og er baseret på selskabernes solvenssituation samt det genforsikringsbeløb, det vil være muligt for branchen at opnå på det internationale genforsikringsmarked.

Andet lag er en statslig garanti, som udløses såfremt skaden overstiger branchens selvbehold (en slags statslig genforsikringsgaranti) på op til 15 mia. kr.

Størrelsen af selvbeholdet revurderes og fastlægges årligt. Selvbeholdet fastsættes af økonomi- og erhvervsministeren efter indstilling fra Terrorforsikringsrådet. Rådet består af repræsentanter fra Finansministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Finanstilsynet og den juridiske enhed.

Der foregår løbende forhandlinger med Europa Kommissionen vedrørende lovens statsstøtteelementer.

4.2 Finansielle risici

En oversigt over sammensætningen af investeringsaktiver i skadesforsikringselskaberne kan give en indikation af den risiko, der er forbundet med investeringsaktiverne. Langt størstedelen af selskabernes værdipapirbeholdning udgøres af obligationer og i 2008 er andelen af obligationer i forhold til andre investeringsaktiver steget med 1,7 pct. point til 68,7 pct., jf. tabel 4.5. I forhold til kapitalandele er obligationer generelt forbundet med lavere risiko for tab og lavere forventet afkast. Den høje andel obligationer i skadesforsikringselskabernes investeringsaktiver er derfor med til at sænke selskabernes finansielle risici. Stigningen i andelen af obligationer modsvares af et kraftigt fald i andelen af kapitalandele samt et fald i investeringsforeningsandele, mens andelen af øvrige investeringsaktiver er steget.

Tabel 4.5: Investeringsaktivernes sammensætning ultimo 2007 og 2008

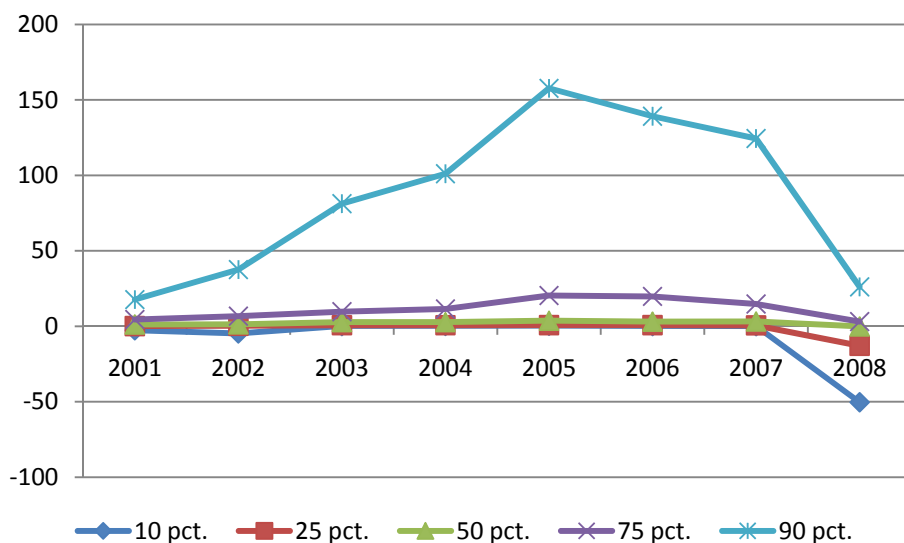
	2007		2008	
	Mio. kr.	Andel	Mio. kr.	Andel
Investeringsejendomme	2.448	2,1	2.313	2,1
Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder	14.069	12,1	14.145	12,7
Kapitalandele	8.366	7,2	3.549	3,2
Investeringsforeningsandele	7.771	6,7	6.191	5,6
Obligationer	77.686	67,0	76.475	68,7
Øvrige investeringsaktiver	5.568	4,8	8.571	7,7
Investeringsaktiver i alt	115.980	100,0	111.294	100,0

Anm.: Forsikringsselskabet Danica indgår ikke i beregningerne jf. appendiks 2.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Det dårlige investeringsafkast i 2008 dækker over en stor spredning i investeringsafkast på selskabsniveau, jf. figur 4.2.

Figur 4.2: Spredning i investeringsafkast

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Modsat tidligere år har der i 2008 været en betydelig spredning mellem selskaberne med de dårligste investeringsafkast. Således er der i 2008 en væsentlig spredning mellem 10, 25 og 50 pct.-fraktilerne. Også sammenlignet med andre år med relativt lave investeringsafkast er spredningen blandt de dårligste investeringsafkast høj i 2008. Det er især selskaber med en høj andel kapital- og investeringsforeningsandele, der har opnået lave investeringsafkast, jf. tabel 4.6.

Tabel 4.6: Gennemsnitligt investeringsafkast fordelt på andelen af kapital- og investeringsandele

	Kapital- og investeringsforeningsandele i pct. af samlede investeringsaktiver				
	ingen	0-10 pct.	10-25 pct.	25-50 pct.	over 50 pct.
Investeringsafkast i pct. af bruttopræmier	46,4	23,8	-31,3	-182,1	-819,4
Investeringsafkast i pct. af samlede aktiver	4,4	0,5	-6,4	-16,3	-16,4
Antal selskaber	25	28	23	12	14

Anm.: Forsikringsselskabet Danica indgår ikke i denne tabel jf. appendiks 2. De såkaldte personforsikringsselskaber er tillige udeladt ovenfor.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Selskaber der har haft en kapital- og investeringsforeningsandel over 50 pct. har i gennemsnit opnået et investeringsafkast på -819 pct. af bruttopræmierne og -16,4 pct. af samlede aktiver. Modsat har selskaber uden kapital- og investeringsforeningsandele opnået et gennemsnitligt investeringsafkast på 46,4 pct. af bruttopræmierne og 4,4 pct. af samlede aktiver.

I modsætning til f.eks. den amerikanske koncern AIG har danske forsikringsselskaber ikke været stærkt eksponeret på derivatmarkedet, hvor især de såkaldte credit default swaps har medført store tab i 2008.

Faktaboks 2: AIGs sammenbrud

Internationalt set var 2008 præget af det amerikanske forsikringsselskab AIGs sammenbrud og den amerikanske stats efterfølgende redning af selskabet. AIG var indtil sammenbruddet verdens største forsikringsselskab og forsikringsdelen af selskabet er forblevet sund gennem krisen i efteråret 2008. Hovedårsagen til sammenbruddet lå i selskabets eksponering i såkaldte credit default swaps.

Credit default swaps (CDS) er et afledt finansielt instrument, der gør det muligt at forsikre sig mod, at et selskab går konkurs. Det underliggende finansielle aktiv er et lån, typisk en obligation. Når AIG sælger en CDS, der dækker en eventuel konkurs hos et givet selskab, forpligter AIG sig til at betale køberen restgælden af et lån hos selskabet, hvis det går konkurs. Som et led i CDS-kontrakten er AIG forpligtet til at betale sikkerhedsstillelse til køberen, hvis AIGs kreditrating falder og kontraktens usikkerhed derved stiger.

Da subprime-krisen på det amerikanske boligmarked indtrådte i efteråret 2007, begyndte AIG at lide tab på CDS-forretningen. Tabene steg i løbet af 2008, hvilket førte til en række nedjusteringer af AIGs kreditrating. Nedjusteringerne medførte krav om øget sikkerhedsstillelse fra købere af AIGs CDS. Omfanget af de øgede krav til sikkerhedsstillelse var den 16. september 2008 så store, at den amerikanske centralbank måtte foretage en kredittilførsel i form af et lån på 85 milliarder dollars for at redde AIG.

Skadesforsikringsselskaber og genforsikringsselskaber er ligesom livsforsikringsselskaber og pensionskasser forpligtet til at indberette oplysninger om kapitalforhold og risici til Finanstilsynet – de såkaldte trafiklysindberetninger³. Til brug for indberetningen har Finanstilsynet defineret et rødt scenarium, hvor effekten af en negativ markedsudvikling beregnes, jf. appendiks 3. Til og med medio 2008 skulle skadesforsikringsselskaberne endvidere indberette effekten af en meget negativ markedsudvikling defineret ved et gult scenarium.

Ultimo 2008 kunne alle selskaber klare det røde scenarium, jf. tabel 4.7.

Tabel 4.7: Trafiklys

Periode		Antal skadesforsikringsselskaber (og genforsikringsselskaber)			
		Grønt	Gult	Rødt	I alt
2003	Ultimo	119	1	3	123
2004	Medio	119	2	1	122
2004	Ultimo	123	0	1	124
2005	Medio	125	0	1	126
2005	Ultimo	124	0	1	125
2006	Medio	119	0	1	120
2006	Ultimo	118	0	1	119
2007	Medio	120	0	0	120
2007	Ultimo	117	0	1	118
2008	Medio	112	2	2	116
2008	Ultimo	113	*	0	113

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

4.3 Solvensforhold

Et konkret mål for selskabernes kapitalforhold er solvensdækningen. Solvensdækning⁴ angiver forholdet mellem selskabernes faktiske kapital (basiskapital) og den største værdi af henholdsvis minimumskapitalkravet og solvenskravet beregnet med udgangspunkt i selskabets bruttopræmieindtægter og erstatningsudgifter.

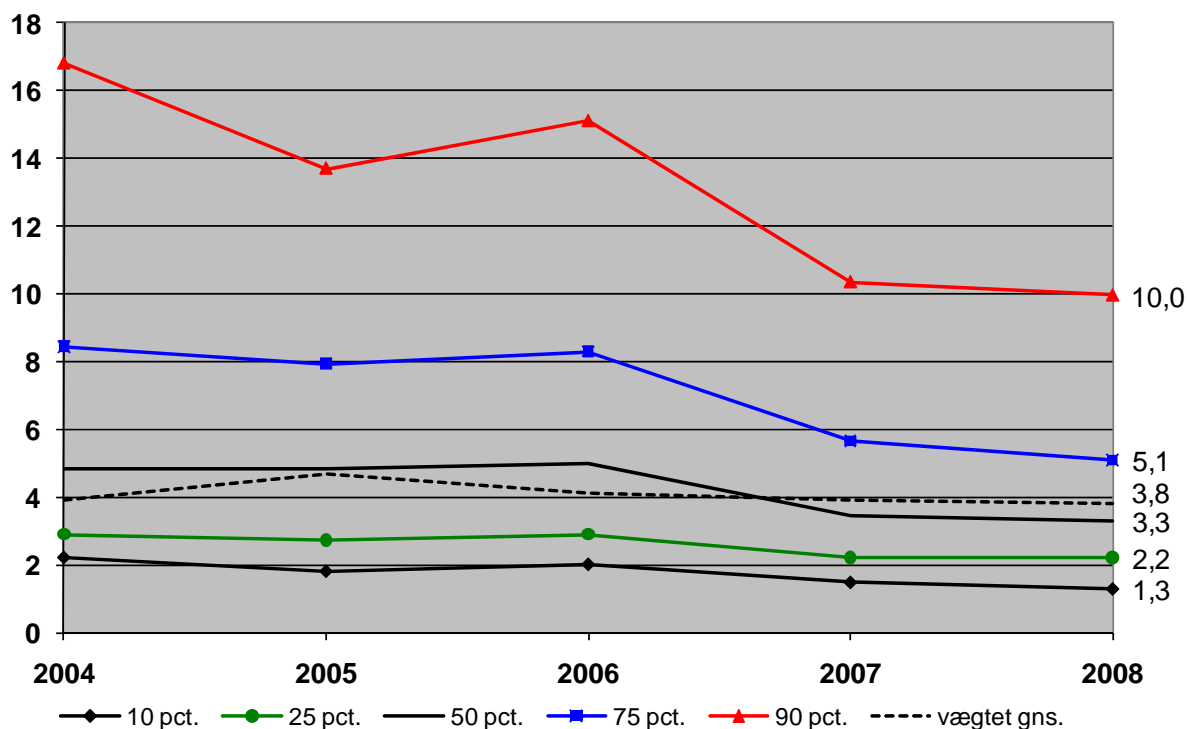
³ Trafiklysindberetningen for skadesforsikringsselskaber adskiller sig ikke fra indberetningen for livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

⁴ Solvensdækningen er her beskrevet ud fra regnskabsbekendtgørelsens definition (bilag 10 i bekendtgørelse nr. 1310 af 16. december 2008 om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser).

I 2008 er selskabernes gennemsnitlige solvensdækning på 3,8, hvilket vil sige, at basiskapitalen er 3,8 gange større end kapitalkravet, jf. tabel 2.2.

Spredningen i solvensdækning er stort set uændret i forhold til 2007, jf. figur 4.3. Set over de seneste 5 år er spredningen i solvensdækningen formindsket.

Figur 4.3: Solvensdækning – fraktiler og vægtet gennemsnit, 2004-2008

Anm.: Forsikringsselskabet Danica indgår ikke i beregningerne jf. appendiks 2. Fraktilerne er beregnet på grundlag af de nøgletal, som de enkelte selskaber har indberettet til Finanstilsynet. Beregningerne er for perioden 2004-2005 baseret på de selskaber, der var på markedet i 2005, mens beregningerne i 2006-2008 er baseret på de selskaber, der var på markedet i det pågældende år. Det vægtede gennemsnit er indtegnet på grundlag af de i tabel 2.2 anførte nøgletal for 5-års-perioden.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

De 10 pct. af selskaberne med den mindste overdækning i 2008 havde en solvensdækning under 1,3, mens de 10 pct. af selskaberne med den højeste overdækning havde en solvensdækning over 10. Medianen angiver, at halvdelen af selskaberne havde en solvensdækning over henholdsvis under 3,3.

Som helhed er forsikringssektoren dermed fortsat velpolstret til at modstå fremtidige tab. Solvensdækningen er dog lavere for de dårligst præsterende selskaber, jf. tabel 4.8, der grupperer de selskaber, som har haft negativt resultat efter skat efter resultatets størrelse i forhold til basiskapitalen.

Tabel 4.8: Årets negative resultater efter skat i forhold til basiskapital ultimo 2008

	Tab 0 til 10 pct. af basiskapital	Tab 10 til 30 pct. af basiskapital	Tab over 30 pct. af basiskapital
Antal selskaber	18	22	12
Solvensdækning	3,9	4,7	3,2

Anm.: Forsikringsselskabet Danica indgår ikke i denne tabel jf. appendiks 2.

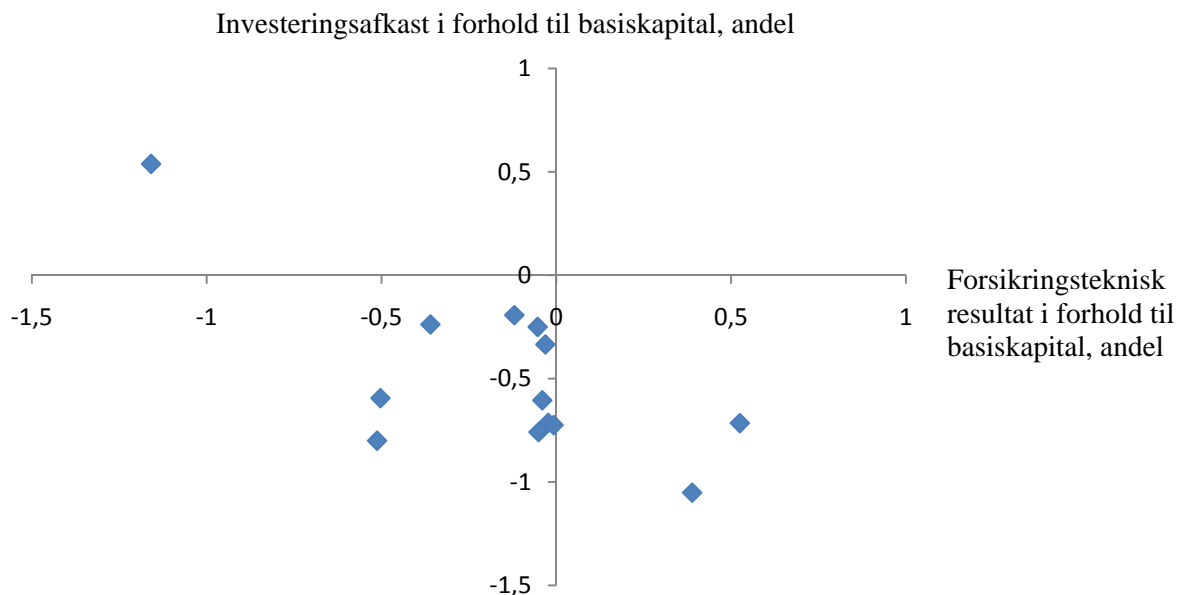
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Selskaber der har tabt over 30 pct. af basiskapitalen ultimo 2008 havde ved udgangen af året en solvensdækning på 3,2. Dermed er disse selskaber dårligere rustet end gennemsnittet til at modstå fremtidige tab. Der-

imod er selskaber der har tabt under 30 pct. af basiskapitalen som helhed bedre rustet end gennemsnittet til at modstå fremtidige tab.

Blandt de 12 selskaber der har tabt over 30 pct. af basiskapitalen har de fleste både haft negativt forsikringsteknisk resultat og negativt investeringsafkast i 2008, jf. figur 4.4. Enkelte har en problematisk kombination af høje tabsandele af både forsikrings- og investeringsforretninger.

Figur 4.4: Resultat af forsikringsdrift og investering i forhold til basiskapital

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Antallet af selskaber med negativt resultat og en solvensdækning mellem 1 og 2 er øget fra 6 til 9, hvilket svarer til en forøgelse fra 0,12 pct. til 0,85 pct. af branchens samlede bruttopræmier, jf. tabel 4.9. Dermed er det under 1 pct. af forsikringsbranchen målt på bruttopræmierne, der har haft en kombination af negativt afkast og lav solvensdækning i 2008.

Tabel 4.9: Solvensdækning blandt selskaber med negativt resultat efter skat, 2007-2008

	2007	1-2	2-3	3-4	Over 4
Antal selskaber		6	5	5	12
Andel af samlede bruttopræmier, pct.		0,12	0,39	0,05	3,71
	2008	1-2	2-3	3-4	Over 4
Antal selskaber		9	12	13	18
Andel af samlede bruttopræmier, pct.		0,85	18,8	3,87	12,0

Anm.: Forsikringsselskabet Danica indgår ikke i denne tabel jf. appendiks 2.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

4.4 Individuelt solvensbehov

Siden 2007 har selskaberne også indberettet et individuelt solvensbehov. Det individuelle⁵ solvensbehov pålægger selskaberne at fastsætte et solvensbehov ud fra egen risikovurdering. Skadesforsikringsselskaber skal i henhold til lovgivningen være i besiddelse af en basiskapital, der svarer til den største værdi af minimumskapitalkravet, kapitalkravet beregnet med udgangspunkt i selskabets bruttopræmieindtægter og erstatningsudgifter samt det af selskabet beregnede individuelle solvensbehov.

⁵ Det individuelle solvensbehov er en forløber for, men ikke 100 pct. identisk med det kommende solvensbegreb, der planlægges indført i 2012 i EU (Solvens 2).

Der er tale om implementering af et helt nyt omfattende regelsæt for såvel Finanstilsynet som forsikringssekskaberne. Dette har af naturlige grunde medført en del fortolkninger som løbende er blevet ajourført i selskabernes beregninger. Derfor er 2007-tallene udeladt i efterfølgende opstillinger.

De fleste selskaber har opgjort et individuelt solvensbehov, der er højere end det hidtidige kapitalkrav, jf. tabel 4.10.

Tabel 4.10: Forholdet mellem det individuelle solvensbehov og kapitalkravet ultimo 2008

	Mindre eller lig med kapitalkravet	1 til 2 gange større end kapitalkravet	2 til 3 gange større end kapitalkravet	Over 3 gange større end kapitalkravet
Antal selskaber	54	31	15	13

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Blandt gruppen af 54 selskaber hvor kapitalkravet er større end det individuelle solvensbehov er mange små selskaber, hvis gældende kapitalkrav er minimumskapitalkravet. Ses bort fra disse selskaber har kun otte selskaber et individuelt solvensbehov, der er mindre eller lig med det beregnede solvenskrav. Dermed vurderer langt størstedelen af selskaberne, at kravet til deres basiskapital bør være højere end det beregnede solvenskrav, når selskabernes forskellige risici tages i betragtning gennem det individuelle solvensbehov.

Tabel 4.11: Solvensdækning når individuelt solvensbehov inkluderes, ultimo 2008

2008	Under 1	1-2	2-3	3-4	Over 4
Antal selskaber	1	55	26	14	15

Anm.: Forsikringssekskabet Danica indgår ikke i denne tabel jf. appendiks 2.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

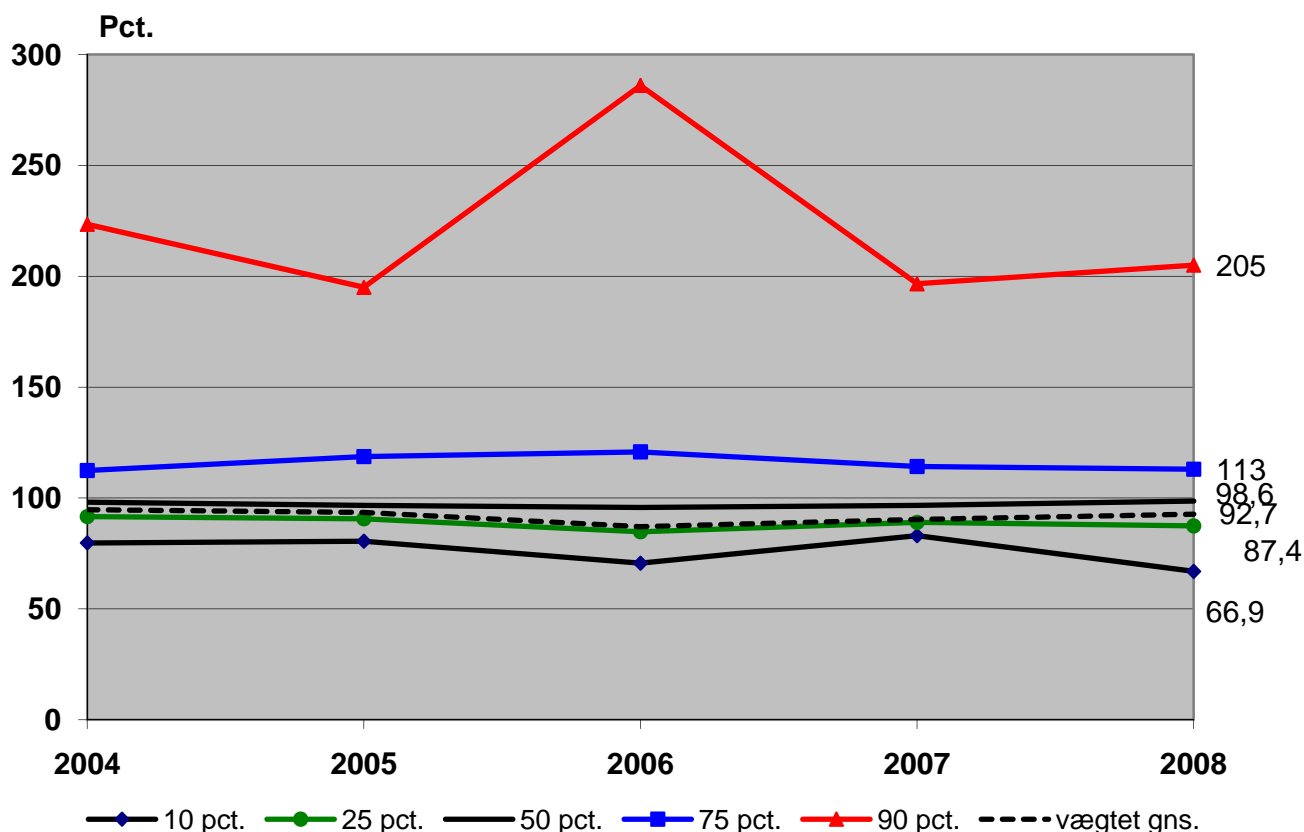
Tabel 4.11 sammenholdt med tabel 4.9 viser hvorledes det nye individuelle solvensbehov påvirker solvensdækningen. Når kapitalkravet til selskaberne stiger vil det helt naturligt medføre at flere selskaber "glider" nedad i solvensgraden, men på trods heraf har det alene drejet sig om et selskab, der ultimo 2008 midlertidigt har været under lovens krav til kapital. Selskabet er blevet rekapitaliseret.

5. Udviklingen i udvalgte nøgletal

5.1 Combined ratio

Et selskabs combined ratio er et udtryk for rentabiliteten af selskabets forsikringsdrift. Combined ratio måler udgifter til erstatning og administration pr. præmiekrone. Et combined ratio på 100 pct. betyder, at præmieindtægterne præcis dækker udgifterne til erstatninger og administration. En combined ratio over 100 pct. er imidlertid ikke ensbetydende med, at selskaberne taber penge. En anden indtægtskilde for skadesforsikringssekskaber er investeringsafkastet. Udgifterne til erstatning og administration var i gennemsnit 92,7 øre pr. præmiekrone i 2008, jf. tabel 2.2. Figur 5.1 nedenfor viser de seneste fem års udvikling i spredningen i combined ratio.

Figur 5.1: Combined Ratio – fraktiler og vægtet gennemsnit 2004-2008

Anm.: Forsikringsselskabet Danica indgår ikke i beregningerne jf. appendiks 2. Fraktilerne er beregnet på grundlag af de nøgletal, som de enkelte selskaber har indberettet til Finanstilsynet. Beregningerne er for perioden 2004-2005 baseret på de selskaber, der var på markedet i 2005, mens beregningerne i 2006-2008 er baseret på de selskaber, der var på markedet i det pågældende år. Det vægtede gennemsnit er indtegnet på grundlag af de i tabel 2.2 anførte nøgletal for 5-års-perioden.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Spredning i selskabernes combined ratio er øget svagt i 2008, idet afstanden mellem 10 og 90 pct.-fraktilerne er øget. Medianen var i 2008 98,6 svarende til at lidt over halvdelen af selskaberne tjener penge på forsikringsdriften. I lighed med de fem foregående år er medianen højere end det vægtede gennemsnit, svarende til at de større selskaber generelt har en lavere combined ratio end de mindre.

Et alternativt mål for rentabiliteten af selskabets drift er operating ratio. Operating ratio måler udgifter til erstatning og administration pr. præmiekrone inkl. forsikringsteknisk rente⁶, og er derfor et mål for rentabiliteten af selskabets samlede drift.

Tabel 5.1: Operating ratio

	2004	2005	2006	2007	2008
Operating ratio	93,2	92,1	85,1	87,0	90,1

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

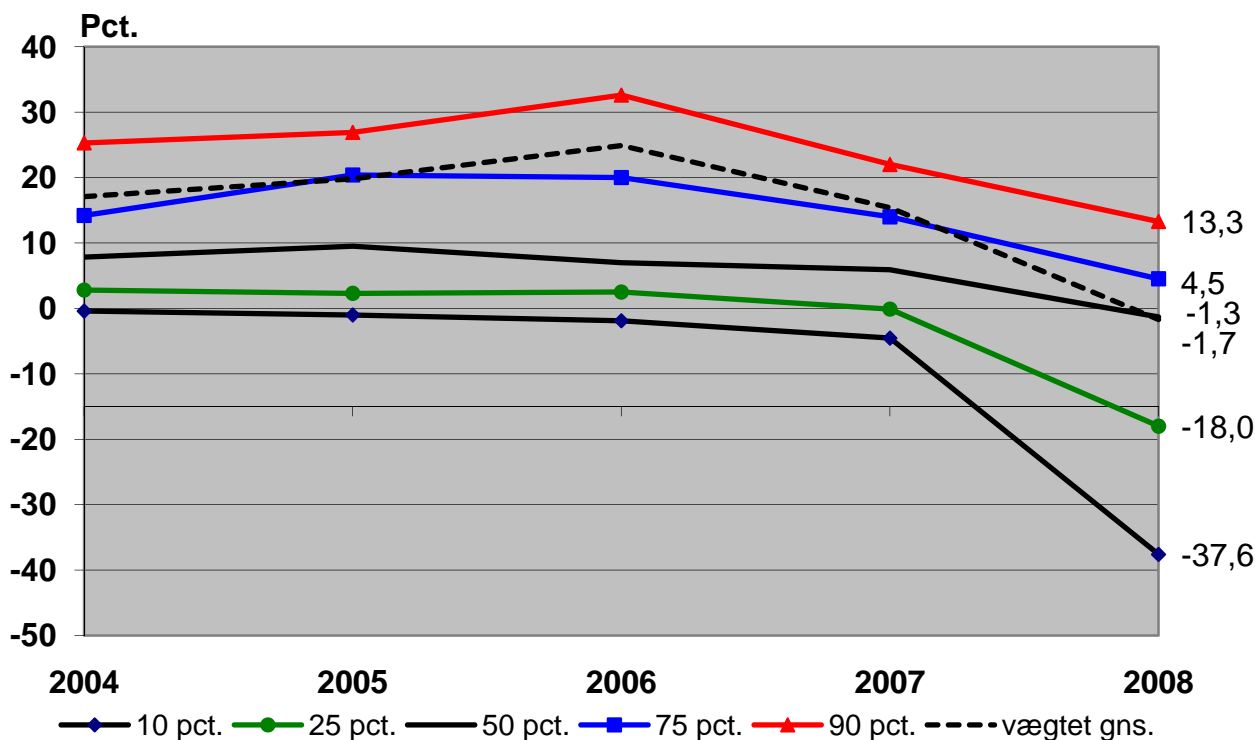
I snit udgjorde skadesforsikringsselskabernes omkostninger 90,1 pct. af de samlede indtægter fra driften i 2008, svarende til en stigning på 3 pct. point i forhold til 2007.

⁶ Forsikringsteknisk rente er et beregnet renteafkast af årets gennemsnitlige forsikringsmæssige hensættelser. Den anvendte rente skal enten være relateret til hensættelsernes forventede afviklingstid eller en gennemsnitsobligationsrente fastsat af Københavns Fondsbørs.

5.2 Egenkapitalforrentning

Skadesforsikringsselskaberne opnåede i 2008 en forrentning af egenkapitalen på -1,7 pct. jf. tabel 2.2. Egenkapitalforrentningen for skadesforsikringsselskaberne under et dækker dog over stor spredning, jf. figur 5.2.

Figur 5.2: Egenkapitalforrentning – fraktiler og vægtet gennemsnit 2004-2008

Anm.: Forsikringsselskabet Danica indgår ikke i beregningerne jf. appendiks 2. Fraktilerne er beregnet på grundlag af de nøgletal, som de enkelte selskaber har indberettet til Finanstilsynet. Beregningerne er for perioden 2004-2005 baseret på de selskaber, der var på markedet i 2005, mens beregningerne i 2006 og 2007 er baseret på de selskaber, der var på markedet i det pågældende år. Det vægtede gennemsnit er indtegnet på grundlag af de i tabel 2.2 anførte nøgletal for 5-års-perioden.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Fra 2007 til 2008 er spredningen i egenkapitalforrentningen målt ved fraktilerne øget markant, først og fremmest blandt selskaberne med den laveste forrentning. Således var der kun 4,4 pct. points forskel mellem 10 og 25 pct. fraktilen i 2007, mens forskellen i 2008 var 19,6 pct. point. Medianen er fra 2007 til 2008 faldet med 7,2 pct. point til -1,3. Dermed er det vægtede gennemsnit for første gang i de seneste 5 år lavere end medianen, hvilket svarer til, at de store selskaber generelt har en lavere egenkapitalforrentning end de mindre.

5.3 Relativt afløbsresultat

Afløbsresultatet måler om de hensættelser, som selskaberne har foretaget til skader, der er indtruffet i tidligere regnskabsår, men endnu ikke afviklet, er tilstrækkelige til at dække skaderne. Hvis afløbsresultatet ultimo er positivt, har der været for store hensættelser i forhold til skaderne. Er afløbsresultatet negativt, har selskabet undervurderet skaderne i hensættelserne. Desuden kan generelle revurderinger af hensættelserne slå igennem på afløbsresultat. Det relative afløbsresultat måler afløbsresultatet set i forhold til de primohensættelser, det vedrører.

Tabel 5.2: Relativt afløbsresultat

Pct.	2004	2005	2006	2007	2008
Relativt afløbsresultat	-2,4	0,5	5,7	4,1	3,0

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Det relative afløbsresultat var 3,0 pct. i 2008, hvilket er et fald på 1,1 pct. point i forhold til 2007. Dermed har afløbsresultatet bidraget til at forøge årets resultat i 2008. Det positive afløbsresultat skyldes primært afløbsgevinster på arbejdsskadeforsikringer og motorkøretøjsforsikringer.

Appendiks 1 - Om Statistikken

Markedsudviklingsartiklen er som udgangspunkt baseret på indberettede årsregnskaber for direkte tegnende skadesforsikringsselskaber i Danmark. Analyserne i artiklen omfatter alle danske skadesforsikringsselskaber med tilladelse fra Finanstilsynet og som ikke har truffet beslutning om ophør før den 1. januar 2009.

Forsikringsselskabet Danica er udeladt i visse beregninger, jf. appendiks 2. Forsikringsselskabet af 1. juni 2007 A/S er ikke medtaget i beregninger, der vedrører regnskabstal, da selskabet indberetter forskudt i forhold til resten af branchen. For regnskabsåret 2008 har 101 direkte tegnende skadesforsikringsselskaber indberettet. Reassuranceselskabers regnskabstal og nøgletal er således som udgangspunkt ikke medregnet.

Opdelingen i direkte og indirekte tegnende skadesforsikringsselskaber er imidlertid ikke helt entydig, idet enkelte reassuranceselskaber tillige har direkte forretning og flere af de direkte tegnende skadesforsikringsselskaber tillige tegner indirekte forretning. Et selskab defineres i denne artikel som reassuranceselskab, når selskabets indirekte bruttopræmier de seneste 5 år udgør mere end 50 pct. af selskabets samlede bruttopræmier de seneste 5 år.

Artiklen fokuserer på den overordnede udvikling i regnskaber og nøgletal for skadesforsikringsselskaber. Som supplement til det overordnede billede af udviklingen i sektoren forsøger artiklen at kaste lys over den bagvedliggende udvikling i de enkelte selskaber – først og fremmest via fraktilanalyse.

Regnskabstal og nøgletal for de enkelte skadesforsikringsselskaber samt aggregerede tal vil blive gjort tilgængelige på Finanstilsynets hjemmeside – www.finanstilsynet.dk. Reassuranceselskaberne indgår i dette statistiske materiale.

Den 1. januar 2005 trådte nye IAS/IFRS-forenelige regnskabsregler i kraft, jf. bekendtgørelse nr. 1406 af 14. december 2004 om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser. De nye regnskabsregler medfører et mindre databrud, idet regnskaberne for 2005-2008 er aflagt efter de nye regler, mens regnskaberne for 2004 er aflagt efter de dagældende regnskabsregler.

Konsekvenserne af de nye regnskabsregler er beskrevet i markedsudviklingsartiklen for skadesforsikring 2006.

Appendiks 2 - Forsikringselskabet Danica

Forsikringselskabet Danica fungerer som holdingselskab for datterselskabet Danica Pension, og skadesforsikringsdriften er meget beskeden i forhold til selskabets aktiver. Da Forsikringselskabet Danicas aktivmasse primært udgøres af aktiver fra datterselskaberne, har selskabet et specielt forhold mellem forsikringsdrift og samlede aktiver. Dette medfører, at forholdet mellem forsikringsdrift og samlet aktivmasse for hele sektoren bliver skævt, hvis Forsikringselskabet Danica medtages i beregningerne. Forsikringselskabet Danica medtages derfor kun i tabeller og figurer, der udelukkende beskriver selskabernes forsikringsdrift. Da denne procedure medfører, at de berørte tabeller og figurer ikke er sammenlignelige med markedsudviklingsartikler til og med 2005, vises tabel 2.1 inkl. Forsikringselskabet Danica nedenfor.

Uddrag af resultatopgørelser og balancer 2004-2008 inkl. Forsikringselskabet Danica

Mio.kr.	2004	2005	2006	2007	2008	Vækst p.a. pct.	
						2004- 2008	2007- 2008
Resultatposter							
Bruttopræmier	40.989	43.068	44.746	53.050	53.418	6,8	0,7
Afgivne genforsikringspræmier	-4.341	-4.285	-3.124	-3.427	-3.497	-5,3	2,0
Præmieindtægter f.e.r.	36.100	37.833	40.959	48.736	49.406	8,2	1,4
Erstatningsudgifter f.e.r.	26.304	28.048	27.555	34.459	36.352	8,4	5,5
Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r.	7.456	6.573	7.347	8.719	8.931	4,6	2,4
Forsikringsteknisk resultat	2.498	3.423	6.629	6.611	5.141	19,8	-22,2
Investeringsafkast	5.870	8.416	9.488	7.429	-2.561	*	-134,5
Årets resultat efter skat	6.749	8.383	11.336	8.445	-1.907	*	-122,6
Balanceposter							
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter	53.817	63.340	63.796	76.901	75.630	8,9	-1,7
Egenkapital	45.665	54.716	61.666	64.602	57.663	6,0	-10,7
Aktiver i alt	114.134	128.617	139.378	155.640	149.668	7,0	-3,8

Anm.: Reassuranceselskaber er ikke medregnet i regnskabstallene. F.e.r. betyder "for egen regning", dvs. efter fradrag af reinsuranceandel, der afdækker en del af den forsikringsmæssige risiko. Regnskabstallene er baseret på indberetninger fra de institutter, der var på markedet i de enkelte år i 5-årsperioden. Nye regnskabsregler trådte i kraft 1. januar 2005, hvilket betyder, at tallene for 2005-2008 ikke alle er direkte sammenlignelige med tallene for 2004.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet

Appendiks 3 - Trafiklys

For at vurdere selskabernes investeringsrisici i forhold til kapitalgrundlag og forpligtelser har Finanstilsynet defineret to scenarier – rødt og gult scenario. I scenarierne beregnes effekten af henholdsvis en negativ og en meget negativ markedsudvikling. Af nedenstående tabel fremgår det, hvilke risikofaktorer der indgår i de to scenarier og hvilken ændring i den enkelte risikofaktor, der forudsættes i de respektive scenarier.

Finanstilsynets risikoscenarier

Risikofaktorer	Rødt scenario	Gult scenario
Rentefald på obligationer	0,7 procentpoint	1 procentpoint
Rentefald ved opgørelse af hensættelserne	0,7 procentpoint	1 procentpoint
Kredit- og modpartsrisiko*	8 procent	8 procent
Aktiekursfald	12 procent	30 procent
Ejendomsværdifald	8 procent	12 procent
Valutakursændringer**	99 procent	99,5 procent

* Den angivne procentsats skal tages af værdien af de risikovægtede aktiver

** VaR-beregning for valutaporteføljen (Value at Risk) – konfidensniveauer med 10 dages horisont

Når det herefter skal vurderes, hvorvidt investeringsrisiciene er for store i forhold til kapitalgrundlaget og forpligtelserne, gælder følgende:

Selskabets basiskapital skal efter det tab, der opstår ved rødt scenario, mindst være lig med selskabets solvenskrav.

Såfremt et selskab ikke har kapitalstyrke til at klare rødt scenario, vil tilsynet drøfte situationen med det pågældende selskab, og herefter tage stilling til, hvorvidt der er behov for egentlige foranstaltninger fra tilsynets side.

Gult scenario er et mere ekstremt scenario, hvorfor det er en mindre alvorlig sag, hvis et selskab ikke kan klare dette scenario.

Fra og med ultimo 2008 skal skadesforsikringsselskaberne ikke længere indberette stress tests på basis af det gule scenarium.

Appendiks 4 – Liste over skadesforsikringselskaber under dansk tilsyn i slutningen af 2008

Direkte tegnende forsikringselskaber

Regnr	Selskab	Selskabstype
50018	Ulykkesforsikringsforbundet for dansk Søfart, gensidigt Forbund	Alm.
50043	Forsikrings-Aktieselskabet ALKA	Alm.
50052	Forsikringselskabet Fyn A/S	Alm.
50053	TrygVesta Garantiforsikring A/S	Alm.
50060	Midtjysk Forsikring, gensidigt selskab	Alm.
50074	Ulfborg-Hind Herreds Brandassuranceelskab for løsøre, gensidig	Alm.
50080	Morsø Forsikring G/S	Alm.
50088	Forsikringselskabet Brandkassen G/S	Alm.
50092	Bauta Forsikring A/S	Alm.
50095	Herning Forsikring G/S	Alm.
50099	Lokal Forsikring G/S	Alm.
50102	Vestjylland Forsikring G/S	Alm.
50105	PB-Forsikring G/S	Alm.
50134	Forsikringselskabet Trafik, gensidigt	Alm.
50140	HF-Forsikring G/S	Alm.
50149	Europæiske Rejseforsikring A/S	Alm.
50154	Odsherred Forsikring G/S	Alm.
50167	Storstrøms Forsikring G/S	Alm.
50175	Trekroner Forsikring A/S	Alm.
50179	Tistrup m.fl. Sognes Brandforsikring G/S	Alm.
50184	Lærerstandens Brandforsikring G/S	Alm.
50192	Kongeriget Danmarks Hesteforsikring G/S	Alm.
50220	De sydlige Farvandes gensidige Forsikring for Fiskefartøjer	Alm.
50230	Forsikringselskabet Vejle Brand af 1841 G/S	Alm.
50234	Landinspektørernes gensidige erhvervsansvarsforsikring	Alm.
50240	Sønderjysk Forsikring G/S	Alm.
50253	Aros Forsikring - gensidigt forsikringselskab	Alm.
50257	Dansk Glasforsikring A/S	Alm.
50275	Nær-brand Forsikring - Lolland Falster G/S	Alm.
50295	Gartnerens Forsikring G/S	Alm.
50421	Det gensidige forsikringselskab Dansk Plantageforsikring	Alm.
50431	Nær-brand Forsikring - Viborgeggen G/S	Alm.
50441	Søassuranceforeningen Ærø, gensidig	Alm.
50447	Hids Herreds samt Grønbæk, Hinge og Vinderslev Sognes Brandforsikring	Alm.
50453	Nær-brand Forsikring - Salling Lemvig G/S	Alm.
50469	Lemvig Skibsforsikring, gensidig forening	Alm.
50479	Skibsforsikringsforeningen i Frederikshavn, gensidig forening	Alm.
50480	Skagens Skibsforsikring G/F	Alm.
50516	Grenaa gensidige Forsikring for Fiskefartøjer	Alm.
50540	Dansk Jagtforsikring A/S	Alm.
50544	Urmagernes gensidige indbrudstyverforsikring	Alm.
50568	Danske Privatbaners Forsikringsforening G/S	Alm.
50580	Nørrejyllands gensidige Søforsikringsforening	Alm.
50633	Nær-brand Forsikring - Fjends G/S	Alm.
50635	Ulykkesforsikringsforbundet for dansk Fiskeri, gensidigt forbund	Alm.
50826	Hvide Sande gensidige Skibsforsikringsforening	Alm.
51086	Læsø gensidige brandforsikringsforening	Alm.
51519	Popermo Forsikring G/S	Alm.
51571	Forsikringselskabet Himmerland G/S	Alm.
51609	Fiskefartøjsforsikringen Læsø, gensidigt selskab	Alm.
51619	GF-Forsikring A/S	Alm.
51659	Sydjyske Købmænds Gensidige Tyveriforsikringselskab	Alm.
51706	Sygeforsikringen Danmark, G/S.	Alm.
51777	Thisted Forsikring, G/S	Alm.
51778	Købstædernes Forsikring, gensidig	Alm.
51949	Forsikringselskabet Nærskring A/S	Alm.
52009	Topdanmark Forsikring A/S	Alm.
52036	Civiløkonomernes Tillægssikring, Gensidigt Forsikringselskab	Alm.
52042	Codan Forsikring A/S	Alm.
52070	Industriens Arbejdsskadeforsikring A/S	Alm.

52071	Kommunernes Arbejdsskadeforsikring A/S	Alm.
52094	Runa Forsikring A/S	Alm.
53002	AP Skadesforsikring Aktieselskab	Alm.
53005	Dansk Fiskefartøjsforsikring, gensidig forening	Alm.
53006	Nykredit Forsikring A/S	Alm.
53028	Bornholms Brandforsikring A/S	Alm.
53038	PKA+Personforsikring A/S	Alm.
53045	Jordemødrenes Personforsikringsselskab A/S	Alm.
53046	Kontorpersonalets Personforsikringsselskab A/S	Alm.
53047	Kost- og Ernæringsfagliges Personforsikringsselskab A/S	Alm.
53048	Bioanalytikernes Personforsikringsselskab A/S	Alm.
53049	Socialrådgivernes og Socialpædagogernes Personforsikringsselskab A/S	Alm.
53050	Ergoterapeuternes og Fysioterapeuternes Personforsikringsselskab A/S	Alm.
53051	Lægeseekretærernes Personforsikringsselskab A/S	Alm.
53052	Sygeplejerskernes Personforsikringsselskab A/S	Alm.
53053	Pen-Sam Skade Forsikringsaktieselskab	Alm.
53055	Concordia Forsikring A/S	Alm.
53061	Danske Forsikring Skade I A/S	Alm.
53065	Borealis Insurance A/S	Captive
53067	DiBa Forsikring A/S	Alm.
53068	Gaia Insurance A/S	Alm.
53070	TrygVesta Forsikring A/S	Alm.
53072	Forsikringsselskabet Danica, Skadeforsikringsaktieselskab af 1999	Alm.
53073	Møhlholm Forsikring A/S	Alm.
53074	Forsikringsselskabet PrivatSikring A/S	Alm.
53079	KommuneForsikring A/S	Alm.
53080	NSI Insurance A/S	Captive
53086	Alm. Brand Forsikring A/S	Alm.
53087	Dansk Boligforsikring A/S	Alm.
53088	Dansk Ejendomsforsikring A/S	Alm.
53093	Arriva Insurance A/S	Captive
53095	Dansk Musiker Forbund Forsikring G/S	Alm.
53097	FDM Forsikring A/S	Alm.
53098	QBE Nordic Aviation Insurance A/S	Alm.
53099	M.E.L.E.S. Insurance A/S	Captive
53100	DONG Insurance A/S	Captive
53102	Alpha Insurance A/S	Alm.
53103	ETU Forsikring A/S	Alm.
53104	Fair Forsikring A/S	Alm.
53105	Forsikringsselskabet af 1. juni 2007 A/S	Captive
53106	Forsikringsselskabet Vendsyssel A/S	Alm.

Genforsikringsselskaber

51809	Det Københavnske Reassurance-Compagni A/S	Alm.
52035	Forsikringsaktieselskabet K.a.B. International	Alm.
53040	Genforsikringsaktieselskabet Virke	Alm.
53063	El-apparatforsikring A/S Captivegenforsikringsselskab	Captive
53082	Global Insurance A/S	Captive
53089	Danish Crown Insurance A/S	Captive
53090	Lundbeck Insurance A/S	Captive
53092	Carlsberg Insurance A/S	Captive
53094	TDC Reinsurance A/S	Captive
53096	Kirkbi Insurance A/S	Captive
53101	D.S. Forsikring A/S	Captive
53107	Danfoss Captive Reinsurance A/S	Captive

Appendiks 5 – Markedsbevægelser

Selskaber, der har forladt markedet under dansk tilsyn i 2008

Regnr	Selskab	Bruttopræmier, 2007, mio. kr.
50035	Swiss Re Denmark Reinsurance A/S (opløst 1. januar 2008)	689
50091	Vendsyssel G/S (omdannet til A/S)	31
50452	Rødvig Sø gensidig søforsikringselskab (ophørt 19. januar 2009)	0
51063	Den gensidige brandforsikring for Holmsland kommune (opløst 26. september 2008)	0
51856	IHI Danmark A/S (ophørt 31. december 2008)	2.047
53000	Danske Forsikring Skade (opløst, fusioneret med Danske Forsikring Skade I A/S pr. 22. december 2008)	754
53013	Nord Forsikring A/S (opløst 22. december 2008, forsikringsbestanden overdraget til Fynbo Forsikring)	120
53084	Fokus Forsikring A/S (ophørt 9. juni 2008)	14

Selskaber, der er indtrådt på markedet under dansk tilsyn i 2008

Regnr	Selskab	Bruttopræmier, 2008, mio. kr.
53106	Forsikringsselskabet Vendsyssel A/S	35
53107	Danfoss Captive Reinsurance A/S	22